A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (nyolcadik tanács)

2011. március 3.*

A T-387/07. sz. ügyben,

a **Portugál Köztársaság** (képviselik: L. Inez Fernandes, S. Rodrigues és A. Gattini, meghatalmazotti minőségben)

felperesnek

az **Európai Bizottság** (képviselik: P. Guerra e Andrade és L. Flynn, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen

az Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERFA) az 1995. július 28-i C (95) 1769 bizottsági határozat alapján Portugáliában a helyi beruházásokra nyújtott globális szubvenció csökkentéséről szóló, 2007. július 31-i C (2007) 3722 bizottsági határozat részleges megsemmisítése iránti kérelme tárgyában,

* Az eljárás nyelve: portugál.

A TÖRVÉNYSZÉK (nyolcadik tanács),

tagjai: E. Martins Ribeiro elnök, S. Papasavvas és A. Dittrich (előadó) bírák,

hivatalvezető: N. Rosner tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2010. június 18-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

Jogi háttér

1 Az 1993. július 20-i 2081/93/EGK tanácsi rendelettel (HL L 193., 5. o.) módosított, a strukturális alapok feladatairól és eredményességéről, továbbá tevékenységüknek egymás között, valamint az Európai Beruházási Bank és az egyéb meglévő pénzügyi eszközök műveleteivel történő összehangolásáról szóló, 1988. június 24-i 2052/88/EGK tanácsi rendelet (HL L 185., 9. o.; a továbbiakban: 2052/88 rendelet) meghatározza az EK 158. cikkben előírt gazdasági és szociális kohézióra vonatkozó politika végrehajtásával kapcsolatos szabályokat.

2 A 2052/88 rendelet 4. cikkének (1) bekezdése értelmében a közösségi támogatás célja a megfelelő nemzeti fellépések kiegészítése, illetve azok elősegítése. A közösségi támogatás a Bizottság, az érintett tagállam, továbbá a tagállam által kijelölt nemzeti, regionális, helyi vagy egyéb szinten illetékes hatóságok és szervezetek – az egyes tagállamok intézményi szabályai és saját gyakorlatai által kínált részletes szabályok keretei között ideértve a gazdasági és szociális partnereket is – közötti szoros együttműködésen alapul, ahol a felek a közös cél megvalósításában egymás partnerei. Ez az együttműködés a továbbiakban: „partnerség". A partnerség a fellépések előkészítésére, finanszírozására, továbbá előzetes felmérésére, ellenőrzésére és utólagos értékelésére terjed ki.

3 A 2052/88 rendelet 5. cikke (2) bekezdése első albekezdésének c) pontja többek között akként rendelkezik, hogy a strukturális alapok vonatkozásában a pénzügyi támogatás globális szubvenciók nyújtásának formájában érhető el, amely támogatásokat főszabály szerint a tagállam által a Bizottsággal egyetértésben kijelölt közvetítő kezel, aki gondoskodik annak a végső kedvezményezettek részére nyújtott egyedi szubvenciókra történő felosztásáról. E bekezdés második albekezdése értelmében a támogatás kizárólag a tagállam vagy a tagállam által kijelölt illetékes hatóság által megállapított, és a Bizottsághoz e tagállam vagy az általa adott esetben e célból kijelölt valamely más szervezet által benyújtott formákat öltheti.

4 A 2052/88 rendelet 13. cikke (3) bekezdésének első albekezdése értelmében az ERFA keretében biztosított közösségi részvétel az állami kiadások teljes költségének legfeljebb 75%-ára korlátozódik.

5 Az 1993. július 20-i 2082/93/EGK tanácsi rendelettel (HL L 193., 20. o.) módosított, a 2052/88 rendeletnek egyrészt a különböző strukturális alapok tevékenységeinek egymás között, másrészt az Európai Beruházási Bank és az egyéb meglévő pénzügyi eszközök műveleteivel történő összehangolása tekintetében történő végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról szóló, 1988. december 19-i 4253/88/EGK tanácsi rendelet (HL L 374., 1. o., a továbbiakban: 4253/88 rendelet), valamint

az 1993. július 20-i 2083/93/EGK tanácsi rendelettel (HL L 193., 34. o.) módosított, a 2052/88 rendeletnek az Európai Regionális Fejlesztési Alap tekintetében történő végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról szóló, 1988. december 19-i 4254/88/EGK tanácsi rendelet (HL L 374., 15. o.; a továbbiakban: 4254/88 rendelet) is tartalmaz a strukturális alapokkal kapcsolatos szabályokat.

6 A 4253/88 rendelet 14. cikkének (4) bekezdése akként rendelkezik, hogy a partnerek partnerségi megállapodás keretében tett kötelezettségvállalásait a Bizottság támogatás nyújtásáról szóló határozatai is tükrözik.

7 A 4253/88 rendelet 16. cikke (1) bekezdésének első mondata pontosítja, hogy a globális szubvenciók nyújtását illetően az érintett tagállam által a Bizottsággal egyetértésben kijelölt közvetítőknek a fizetőképességről megfelelő garanciákat kell nyújtaniuk, és megfelelő igazgatási kapacitással kell rendelkezniük a Bizottság által előírt támogatások kezeléséhez.

8 A 4253/88 rendelet 21. cikke (1) bekezdésének második mondata értelmében a pénzügyi támogatás kifizetése történhet előleg formájában, illetve a ténylegesen felmerült kiadások utólagos kifizetéseként. E cikk (3) bekezdésének második albekezdése akként rendelkezik, hogy a kifizetéseket minden olyan levonás vagy visszatartás nélkül kell teljesíteni a végső kedvezményezettek számára, amely csökkenthetné azon pénzügyi támogatás összegét, amelyre a kedvezményezettek jogosultak.

9 A 4253/88 rendelet 24. cikke az ERFA-ból nyújtott pénzügyi támogatás csökkentését írja elő arra az esetre, ha a támogatott fellépés megvalósításával kapcsolatban szabálytalanságokat állapítanak meg, és pontosítja, hogy a jogalap nélkül kifizetett összegeket vissza kell fizetni a Bizottság részére, valamint hogy a vissza nem fizetett összegeket késedelmi kamat terheli.

10 A strukturális alapokra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról szóló, 1999. június 21-i 1260/1999/EK tanácsi rendelet (HL L 161., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 14. fejezet, 1. kötet, 31. o.) hatályon kívül helyezte a 2052/88 rendeletet és a 4253/88 rendeletet. Az 1260/1999 rendelet 52. cikkének (1) bekezdése pontosítja többek között, hogy ez a rendelet nem érinti a Bizottság által a 2052/88 és a 4253/88 rendelet alapján jóváhagyott támogatás folytatását, illetve módosítását, beleértve teljes vagy részleges megszüntetését.

11 A 4254/88 rendelet 6. cikke (1) bekezdésének első mondata értelmében a Bizottság a globális szubvenciók kezelésével megfelelő közvetítőket bízhat meg. Az említett cikk (2) bekezdése szabályozza a Bizottság és az érintett közvetítő között az érintett tagállammal egyetértésben megkötött megállapodás tárgyát képező globális szubvenciók felhasználásának szabályait. E szabályok rendelkeznek többek között az elvégzendő fellépésekről, a kedvezményezettek kiválasztásának szempontjairól, az ERFA-ból származó támogatás nyújtásának feltételeiről és mértékéről, valamint a globális szubvenciók felhasználásának ellenőrzési módjairól.

A jogvita előzményei

A közösségi támogatás nyújtásáról szóló határozat

12 A Bizottság a későbbiekben az 1998. október 12-i C (98) 2796 határozattal és az 1999. november 15-i C (99) 3694 határozattal módosított, a Portugál Köztársasághoz címzett 1995. július 28-i C (95) 1769 határozatával (a továbbiakban: támogatás nyújtásáról szóló határozat) helyi beruházásra irányuló globális szubvenciót (a továbbiakban: SGAIA) biztosított az ennek kezelésével megbízott közvetítő szervezet, a Caixa Geral de Depósitos SA (a továbbiakban: Caixa) részére az 1994. január 1-je és 1999. december 31. közötti időszakra a Portugáliára vonatkozó közösségi támogatási

keretrendszernek „A regionális gazdasági alap megerősítése” elnevezésű prioritási tengelyéhez kapcsolódóan. Az ERFA-ból a SGAIA-ra nyújtott támogatás összege legfeljebb 25 millió euró volt.

13 A SGAIA az 1994–1999 közötti programozási időszakra szóló, Portugáliára vonatkozó közösségi támogatási keretrendszer operatív programjainak megfelelően társfinanszírozott beruházások megvalósítására az önkormányzatok által felvett közép- és hosszú lejáratú kölcsönök kamatainak támogatásából állt. E fellépés keretében a Bizottság előlegként 20 millió euró összeget fizetett ki.

14 A támogatás nyújtásáról szóló határozat 1. cikkének (2) bekezdése előírja, hogy a SGAIA nyújtására vonatkozó szabályok a Bizottság és a Caixa között – a tagállammal egyetértésben – megkötendő megállapodás tárgyát képezik. E határozat 2. cikkének (2) bekezdése értelmében a pénzügyi támogatás nyújtásának szabályait a SGAIA finanszírozási terve és a megállapodás tartalmazza, amelyek a határozat mellékletét képezik.

15 A támogatás nyújtásáról szóló határozat 5. cikke ekként rendelkezik:

„A közösségi támogatás a [SGAIA] alá tartozó intézkedésekkel kapcsolatos kiadásokat érinti, amely intézkedéseket az érintett tagállam kötelező erejű jogi rendelkezésekben fog szabályozni, és amelyekhez a szükséges pénzügyi eszközöket legkésőbb 1999. december 31-ig elkülöníti. Az e fellépések költségeinek figyelembevételére nyitva álló határidő 2001. december 31-e.”

16 A támogatás nyújtásáról szóló határozat 7. cikke értelmében a SGAIA-t a közösségi jog rendelkezéseinek és különösen az EK-Szerződés 6., 30., 48., 52. és 59. cikke (később, módosítást követően EK 12., EK 28., EK 39., EK 43. és EK 49. cikk), a közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló közösségi irányelvek, valamint a strukturális alapokról szóló rendeletek rendelkezéseinek megfelelően kell teljesíteni.

A Bizottság és a Caixa közötti megállapodás

17 1995. november 15-én a Bizottság és a Caixa megállapodást kötött (a továbbiakban: megállapodás), amely 1. cikkének (1) bekezdésében megállapítja a Caixa által felvett közép- és hosszú lejáratú kölcsönök kamatainak támogatásához való hozzájárulás céljából a Bizottság által a Caixa részére biztosított SGAIA nyújtásával és felhasználásával kapcsolatos feltételeket.

18 A megállapodás 1. cikkének (2) bekezdése előírja, hogy a kötelezettségvállalások – azaz a kedvezményezettekkel kötött szerződések – tekintetében a megállapodás 1999. december 31-ig hatályos. Ugyanezen bekezdés értelmében a kölcsönök kifizetésére, felszabadítására, illetve költségeire 2001. december 31-ig kerülhet sor, az elszámolások lezárásának, a záró jelentésnek, a végső igazolásnak, valamint a Bizottsághoz intézett, a záró kifizetés iránti kérelemnek pedig legkésőbb 2002. június 30-ig kell elkészülnie.

19 A megállapodás 4. cikkének (2) bekezdése előírja, hogy az ERFA által társfinanszírozott kamattámogatásokat legfeljebb nyolc évig tartó időszakra nyújtják.

20 A megállapodás 7. cikke a „Kötelezettségvállalások és kifizetések” címet viseli. Ennek (2) bekezdése értelmében a Caixának a SGAIA – 2001. december 31-ére bejelentett – lezárására vonatkozó végső igazolása magában kell, hogy foglalja többek között a Caixa által a Bizottsághoz intézett, záró kifizetés iránti kérelmet és a megállapodás 8. cikkének (5) bekezdése szerint kiszámított költségekre vonatkozó végső igazolást, ebben pedig külön táblázatban kell részletesen feltüntetnie a kedvezményezettek számára 2001. december 31-ig ténylegesen kifizetett globális kamattámogatásokat és a SGAIA keretében ténylegesen rendelkezésre bocsátott, a felvett kölcsönök összegével kapcsolatos kamatokra 2001. december 31-ig kiszámított és aktualizált, még nem esedékes globális támogatásokat. Ugyanezen 7. cikk (3) és (4) bekezdése szerint a SGAIA végrehajtása céljából a Caixának külön számlát kell nyitnia az előlegek ezen a számlán való letétbe helyezése céljából.

21 A megállapodás 8. cikke szabályozza a kamattámogatások kiszámítását. A megállapodás 8. cikkének (1) bekezdése értelmében – minden más feltétel teljesülése esetén – a Bizottság által finanszírozott kamattámogatások legfeljebb a Caixa által a kedvezményezettek számára biztosított kölcsönök első nyolc évének megfelelő időszakra nyújthatók.

22 A megállapodás 8. cikkének (5) bekezdése ekként rendelkezik:

„A kölcsönszerződés teljesítésekor a Caixa elvégzi az ERFA-ból biztosítandó kamattámogatások aggregált összegének indikatív ideiglenes kiszámítását, amelyek – a Caixa általi, a [SGAIA] felhasználására vonatkozó belső és előretekintő tervezés céljából – a kamattámogatások legmagasabb összegét jelentik, és amelyekkel az [euróalapú] külön számlát semmi esetre sem lehetett korábban megterhelni, továbbá amelyeket nem lehet a Bizottság felé ténylegesen felmerült kiadásokként igazolni.

A kamattámogatásokat – a már felszabadított kölcsön tényleges felhasználásától függően – a kamatok kifizetésének időpontjaiban a [megállapodás] 7. cikkének (4) bekezdésében előírt külön számláról nyújtják, váltják át, és terhelik meg azokkal a külön számlát, a nyilvántartásba a Caixa által bejegyzett értéknapra vonatkozóan a Bizottság által közzétett havi árfolyam alapján […].

A technikai segítségnyújtással kapcsolatos kiadásokkal ugyanezen eljárásoknak megfelelően és módon ezt a számlát terhelik meg a megállapított korlátig.

A 2001. december 31-i értéknapon – a kifizetés határideje lejártának napján – a Caixa minden kölcsön tekintetében elvégzi az ERFA-ból nyújtott kamattámogatások maradványai egyenlege összegének végső kiszámítását, azt aktualizálja, […] átváltja és [euróban] külön számlán letétbe helyezi.

A külön számláról [euróban] elvégzett átutalások a kedvezményezettel megkötött szerződést, vagy a technikai segítséget, vagy az előlegeket, vagy a kamatokat, vagy bármely más esetleges mozgást – mint például a kivételt vagy kiigazításokat – meghatározó közleményt tartalmaznak.

Az ily módon a külön számláról [euróban] teljesített megterheléseket a Bizottság felé az ERFA-ból ténylegesen végrehajtott és kifizetett kiadásokként lehet igazolni. Az igazolás céljából a kamattámogatáshoz való nemzeti hozzájárulást – amely nem szerepel ezen a számlán – ugyanezen eljárásoknak megfelelően és módon 2001. december 31-ig számítják ki és váltják át [euróra].

Arra az esetre, ha az ERFA-ból nyújtott, terhelés tárgyát képező és igazolt kamattámogatást a kedvezményezett valamilyen okból kifolyólag – többek között a kölcsön előtörlesztése vagy a szerződés teljesítésének elmulasztása miatt – nem használja fel, a Caixa vállalja, hogy az érintett megterheléssel összefüggő árfolyam alkalmazásával azt a külön számlán [euróban] az esemény értéknapjára jóváírja, és a következő hat

hónapban a Bizottságnak megtéríti, még akkor is, ha a jelen megállapodás már lejárt, a [SGAIA] záró egyenlegét kifizették és azt lezárták." [nem hivatalos fordítás]

23 A megállapodás 8. cikkének (6) bekezdése szerint „2001. december 31-ig a Bizottság felé kizárólag azok a kamattámogatások igazolhatók ténylegesen megvalósult, újabb előleg és záróegyenleg-költség nyújtását lehetővé tévő kiadásokként, amelyeket a kedvezményezettek a kamatok kifizetésének időpontjában ténylegesen megkaptak […]. A 2001. december 31-ét követő félév során a jövőbeli kamattámogatások hátralékait is ki fogják számítani és aktualizálni fogják, és azokat kifizetésekként lehet igazolni a SGAIA Bizottság általi lezárása és kiegyenlítése céljából. Az ERFA-ból nyújtott kamattámogatásokkal ily módon a külön számlát kell megterhelni [euróban]." [nem hivatalos fordítás]

24 A megállapodás 17. cikkének (5) bekezdése értelmében a megállapodásnak a felek által előzetesen meghatározott bármely módosítására vagy kiegészítésére, illetve a megállapodással kapcsolatos bármely ilyen módosításra vagy kiegészítésre írásban kerül sor, és azokat mindkét fél aláírja.

25 A megállapodás 18. cikke a következőképpen szól:

„A felek megállapodnak, hogy a jelen megállapodásra a portugál jogot kell alkalmazni. A felek egyebekben kötelezettséget vállalnak arra, hogy a jelen megállapodás érvényességével, értelmezésével, illetve teljesítésével kapcsolatban közöttük felmerülő bármely panasszal vagy jogvitával az EK [238.] cikknek megfelelően a […] Bírósághoz fordulnak." [nem hivatalos fordítás]

A globális szubvenció zárási eljárása

26 2002. július 30-án a Caixa a megállapodás 7. cikkének (2) bekezdése értelmében megküldte a támogatás lezárásához szükséges dokumentumokat. A Bizottságtól kérte a SGAIA 1 992 330,28 euró összegű záró egyenlegének kifizetését, a még nem esedékes kamattámogatások értékét pedig 8 834 657,94 euróban határozta meg.

27 2002. október 23-i levelében a Bizottság tájékoztatta a Caixát, hogy a portugál pénzügyi főfelügyelet által felvetett problémák miatt az egyenleg kifizetésére nem kerülhet sor.

28 2002. november 27-i levelében a Caixa tájékoztatta a Bizottságot, hogy a portugál pénzügyi főfelügyelet a SGAIA ellenőrzését végzi, és benyújtotta a Bizottság észrevételeire tett megjegyzéseit.

29 2003. március 7-én és október 20-án a Caixa helyesbítette a SGAIA lezárására irányuló kérelmét, jelezve a Bizottságnak, hogy a SGAIA záró egyenlegének összege 1 925 858,61 euró, valamint hogy az ERFA terhére kifizetendő, nem esedékes kamattámogatások összege 8 768 186,27 euró.

30 2004. május 25-én a Bizottság tájékoztatta a portugál hatóságokat, hogy nem tudja teljesíteni a SGAIA-val kapcsolatos egyenleg kifizetését. A Portugál Köztársaság 2004. június 29-i levelében válaszolt.

31 2004. december 16-i levelében a Bizottság jelezte a portugál hatóságok felé, hogy az ERFA-ból nyújtott pénzügyi támogatás visszatérítendő összege 8 086 424,04 euró.

32 2005. február 21-én a portugál hatóságok megismételték, hogy nem értenek egyet a Bizottság álláspontjával, és vitatták a Bizottság által kiszámított egyenleg összegét.

33 2005. november 18-án a Bizottság megismételte a portugál hatóságok részére, hogy a SGAIA-val kapcsolatban visszatérítendő összeg 8 086 424,04 euró, és azt javasolta, hogy kerüljön sor megbeszélésre a portugál hatóságokkal. Ez utóbbiak 2006. január 9-i levelükben válaszoltak.

34 2006. május 3-án sor került a megbeszélésre, amelyen a Bizottság, a portugál hatóságok és a Caixa képviselői vettek részt.

A megtámadott határozat

35 2007. július 31-én a Bizottság elfogadta az ERFA-ból a SGAIA-ra a támogatás nyújtásáról szóló határozat alapján nyújtott támogatás csökkentéséről szóló, a Portugál Köztársasághoz címzett C (2007) 3772 határozatot (a továbbiakban: megtámadott határozat).

36 A megtámadott határozat (3)–(11) preambulumbekezdése részletesen hivatkozik az ERFA-ból nyújtott pénzügyi támogatás zárási eljárására (lásd a fenti 26–34. pontot).

37 A megtámadott határozat (12)–(19) preambulumbekezdésében a Bizottság az általa észlelt állítólagos szabálytalanságok jellegét elemzi. E határozat (14)–(16) preambulumbekezdése a támogatás nyújtásáról szóló határozat 5. cikkére, valamint a megállapodás 1. cikkének (2) bekezdésére és 4. cikkének (2) bekezdésére hivatkozik.

38 A megtámadott határozat (17) preambulumbekezdése szerint a Caixa által benyújtott záró nyilatkozat alapján az ERFA-ból nyújtott támogatás a 2001. december 31-ig kifizetett összes kamattámogatás 82%-át finanszírozta. Ezt a helyzetet a Bizottság a 2052/88 rendelet 13. cikkének (3) bekezdésével ellentétesnek ítélte, amely szerint a közösségi támogatás nem haladhatja meg a teljes költség 75%-át.

39 A megtámadott határozat (18) preambulumbekezdésében a Bizottság megállapítja, hogy a 4253/88 rendelet 21. cikke (1) bekezdésének megfelelően a tagállam kizárólag a kifizetett kiadások tekintetében részesülhet a Bizottságtól az ERFA-ból nyújtott támogatás keretében biztosított kifizetésben. A Bizottság ugyanezen preambulumbekezdésben hozzáteszi, hogy a jelen ügyben a kamattámogatások egy részét csak 2001. december 31. – a SGAIA keretében teljesített kifizetések határidejének lejárta – után kellett kifizetni, és hogy ekként a kiadásoknak ezt a részét eddig az időpontig még nem fizették ki. Ahhoz, hogy a tagállam a kiadásokat teljes egészében ezen időpont előtt ténylegesen kifizesse, a következő műveleteket kellett volna 2001. december 31-ig elvégeznie:

– a 2001. december 31-ét követően kifizetendő, kiszámított és aktualizált, még nem esedékes kamattámogatások összegének külön bankszámlán való letétbe helyezése, vagy

– a jövőben kifizetendő támogatott kamatoknak megfelelő összeg végső kedvezményezettek részére való kifizetése.

40 A megtámadott határozat (19) preambulumbekezdésében a Bizottság a programozási időszak végén a kamattámogatások kedvezményes kölcsönrendszerek keretében történő kifizetéséről szóló 2002. május 29-i útmutatóra hivatkozik (a továbbiakban: útmutató), amelyben kifejti, hogy a megtámadott határozat (18) preambulumbekezdésében említett alternatív eljárásokat a tagállamok a Bizottsággal egyetértésben alkalmazták az 1994 és 1999 közötti időszakban, sőt azt megelőzően is.

41 A megtámadott határozat (27) preambulumbekezdésében a Bizottság úgy véli, hogy az ERFA-ból nyújtott támogatásnak a kiszámított és aktualizált, nem esedékes kamattámogatásokra vonatkozó részét még nem kell kifizetni, valamint hogy a 2001. december 31. után kifizetendő kamattámogatások 15 968 612 eurónak megfelelő teljes összege nem támogatható. Tekintettel a bejelentett költségekre, valamint a Bizottság 2004. december 16-i levelében meghatározott, az EFRA szerinti engedélyekre, az ERFA-ból nyújtott, visszatérítendő támogatás összege 8 086 424,04 euró.

42 A megtámadott határozat (36) preambulumbekezdése szerint a megállapodás nem ír elő semmilyen eltérést a támogatható kifizetésekre alkalmazandó határidővel kapcsolatos főszabálytól.

43 A Bizottság a megtámadott határozat (37) preambulumbekezdésében arra a következtetésre jut, hogy „a fentebb kifejtetteknek megfelelően a SGAIA […] lezárásakor a bejelentett kiadások összegével kapcsolatban szabálytalanságot észlel”. [nem hivatalos fordítás]

44 A megtámadott határozat rendelkező része a következőképpen szól:

„1. cikk

A [támogatás nyújtásáról szóló] határozatban megállapított, az [ERFA-ból] a [SGAIA-ra] nyújtott pénzügyi támogatás 8 086 424,04 euró összeggel csökken. A már kifizetett 8 086 424,04 euró összeget a Bizottságnak vissza kell téríteni.

Az ERFA-ból a [SGAIA-ra] nyújtható támogatás összege legfeljebb 11 913 575,96 euró.

2. cikk

A Portugál Köztársaság megtesz minden intézkedést, amely a végső kedvezményezettek e határozatról való tájékoztatásához szükséges.

3. cikk

E határozat címzettje a Portugál Köztársaság." [nem hivatalos fordítás]

45 A Törvényszék Hivatalához 2007. november 2-án benyújtott keresetlevelével a Caixa az EK 238. cikk alapján a megtámadott határozat részleges megsemmisítésére, valamint a Bizottság SGAIA záró egyenlegének kifizetésére való kötelezésére irányuló keresetet terjesztett elő (T-401/07. sz. ügy).

Eljárás és a felek kérelmei

46 A Törvényszék Hivatalához 2007. október 11-én benyújtott keresetlevelével a Portugál Köztársaság előterjesztette a jelen keresetet.

47 Az előadó bíró jelentése alapján a Törvényszék (nyolcadik tanács) úgy döntött, megnyitja a szóbeli szakaszt, és a Törvényszék eljárási szabályzatának 64. cikke szerinti pervezető intézkedések keretében a Bizottságnak írásbeli kérdéseket tett fel, amelyekre az a megszabott határidőn belül válaszolt.

48 A Törvényszék nyolcadik tanácsának elnöke 2010. május 17-i végzésével az eljárási szabályzat 50. cikkének megfelelően a T-387/07. és a T-401/07. sz. ügyeket a szóbeli szakasz lefolytatása céljából egyesítette.

49 A felek szóbeli előadásait és a Törvényszék által szóban feltett kérdésekre adott válaszait a 2010. június 18-i tárgyaláson meghallgatták.

50 A Portugál Köztársaság keresetében azt kéri, hogy a Törvényszék:

– semmisítse meg a megtámadott határozat 1. cikkét;

– a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

51 A Bizottság azt kéri, hogy a Törvényszék:

– utasítsa el a keresetlevélben foglaltakat és állapítsa meg a kereset megalapozatlanságát;

– a Portugál Köztársaságot kötelezze a költségek viselésére.

A jogkérdésről

52 A Portugál Köztársaság két jogalapra hivatkozik. Az első a megtámadott határozat indokolására vonatkozik. A második a Bizottság által feltárt szabálytalanság hiányán, valamint a megállapodás megsértésén alapul.

A megtámadott határozat elégtelen indokolására alapított első jogalapról

A felek érvei

53 A Portugál Köztársaság azzal érvel, hogy a megtámadott határozat egyetlen, az annak (37) preambulumbekezdésében ismertetett indokot tartalmaz, amely szerint a Bizottság kijelenti, hogy „a fentebb kifejtetteknek megfelelően" a SGAIA lezárásakor a bejelentett kiadások összegével kapcsolatban szabálytalanságot észlelt. A Bizottság nem határozta meg egyértelműen, hogy a portugál hatóságok mely szabályt sértették meg.

54 A Portugál Köztársaság szerint úgy tűnik, hogy a portugál hatóságokkal szemben kifogásolt egyetlen szabálytalanság az, hogy azok „támogathatónak" tartották a „ki nem fizetett" kiadásokat, amint azt a 4253/88 rendelet 21. cikke (1) bekezdésének utolsó fordulata előírja. A megtámadott határozatban a támogatásnak a Bizottság által elhatározott csökkentése azon alapul, hogy a portugál hatóságok szabálytalanságot követtek el akkor, amikor a SGAIA lezárására irányuló, a záró kifizetés iránti kérelemben ki nem fizetett kiadásokat tüntettek fel.

55 E szabálytalanságra figyelemmel a 2052/88 rendelet 13. cikke (3) bekezdése első francia bekezdésének megsértése a portugál hatóságok által feltüntetett kiadások egy része támogathatósága hiánya megállapításának pusztán szükségszerű velejárója.

56 A Portugál Köztársaság hozzáfűzi, hogy a „szabálytalanság” kifejezés – abban a kontextusban, amelyben az a megtámadott határozatban szerepel – nem értelmezhető tágan, valamint hogy a Bizottság az ellenkérelemben nem adhat elő a 2052/88 rendelet 13. cikke (3) bekezdésében szereplő szabály megsértésére vonatkozó azon érvet, amelyet a megtámadott határozatban nem fejtett ki.

57 A Bizottság vitatja a Portugál Köztársaság érvelését.

A Törvényszék álláspontja

58 Emlékeztetni kell arra, hogy – amint az az állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik – az EK 253. cikk által megkövetelt indokolást az adott ügy természetéhez kell igazítani, valamint világosan és egyértelműen kell megfogalmazni a jogi aktust kiadó intézmény érvelését, hogy az az érdekeltek számára a meghozott intézkedés indokait megismerhetővé, a hatáskörrel rendelkező bíróság számára pedig a felülvizsgálati jogkört gyakorolhatóvá tegye. Az indokolás követelményét az ügy körülményeire, így többek között a jogi aktus tartalmára, az előadott indokok jellegére és a címzettek, illetve a jogi aktus által közvetlenül és személyükben érintett más személyek magyarázathoz jutás iránti érdekére figyelemmel kell értékelni. Nem követelmény az indokolással szemben, hogy a releváns tény- és jogkérdések minden részletére kitérjen, mivel azt, hogy egy jogi aktus indokolása megfelel-e az EK 253. cikkben felsorolt követelményeknek, nemcsak a szövege, hanem a háttere, valamint az érintett témára vonatkozó jogszabályok összessége alapján kell megítélni (a C-350/88. sz., Delacre és társai kontra Bizottság ügyben 1990. február 14-én hozott ítélet [EBHT 1990., I-395. o.] 15. és 16. pontja, valamint a C-367/95. P. sz., Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ügyben 1998. április 2-án hozott ítélet [EBHT 1998., I-1719. o.] 63. pontja; a Törvényszék T-272/02. sz., Comune di Napoli kontra Bizottság ügyben 2005. május 31-én hozott ítéletének [EBHT 2005., II-1849. o.] 71. pontja).

59 Amint az a fenti 37–43. pontból kitűnik, a Bizottság jogilag megfelelően elemezte a Portugál Köztársasággal szemben a megtámadott határozat – ezen ítélet 37. pontjában hivatkozott – (12)–(19) preambulumbekezdésében kifogásolt szabálytalanság jellegét.

60 Még pontosabban, a megtámadott határozat (17) preambulumbekezdésében a Bizottság kifejti, hogy a Caixa által benyújtott záró nyilatkozat alapján az ERFA-ból nyújtott támogatás finanszírozta az összes kamattámogatás 82%-át. A Bizottság ugyanezen preambulumbekezdésben pontosítja, hogy ez a helyzet ellentétes a 2052/88 rendelet 13. cikkének (3) bekezdésével, amelynek értelmében a közösségi támogatás nem haladhatja meg a teljes költség 75%-át. A megtámadott határozat (18) preambulumbekezdésében a Bizottság hangsúlyozza, hogy a kamattámogatások egy részét csak 2001. december 31., a SGAIA keretében teljesített kifizetések határidejének lejárta után kellett kifizetni, valamint hogy a kiadásoknak ezt a részét az említett időpontig tehát még nem „fizették ki". Ugyanezen preambulumbekezdés szerint – a 4253/88 rendelet 21. cikke (1) bekezdésének megfelelően – a tagállam csak a kifizetett kiadások tekintetében részesülhet az ERFA-ból nyújtott támogatás kifizetésében.

61 A Portugál Köztársaság által a jelen jogalap keretében kifejtett érvelésből ezen túlmenően kitűnik, hogy jól megértette, hogy a Bizottság a 2052/88 rendelet 13. cikkének (3) bekezdésében, valamint a 4253/88 rendelet 21. cikkének (1) bekezdésében szereplő rendelkezések amiatti megsértésére mutatott rá, hogy a kamattámogatások egy részét 2001. december 31-én még nem fizették ki (lásd a fenti 54. és 55. pontot).

62 E feltételek mellett az első jogalapot el kell utasítani.

A Bizottság által feltárt szabálytalanság hiányára és a megállapodás megsértésére alapított második jogalapról

63 Ez a jogalap két részből áll, amelyek a Bizottság által feltárt szabálytalanság állítólagos hiányára, illetve a megállapodásban szereplő választottbírósági kikötésre vonatkoznak.

A szabálytalanság hiányára vonatkozó első részről

– A felek érvei

64 A Portugál Köztársaság azzal érvel, hogy a támogatás nyújtásáról szóló határozathoz mellékletként csatolt, ekként pedig annak elválaszthatatlan részét képező megállapodás a Bizottság és a Caixa között megkötött olyan szerződés, amelyben a két fél a támogatás nyújtásáról szóló határozat alapján az ERFA-ból biztosított társfinanszírozás odaítélésében gyökerező jogi helyzeteket szabályozta. Az akarategységet kifejező megállapodást a Bizottság ugyanazzal az igazgatatási aktussal hagyta jóvá, mint a támogatás nyújtásáról szóló határozatot.

65 A Portugál Köztársaság szerint a 4253/88 rendelet 14. cikkének (4) bekezdése azt jelenti, hogy az általános jogi szabályok szerint egy vagy több kötelezettségvállalást tartalmazó szerződésnek a szerződő felek által megállapított kikötéseit tükrözi később a támogatás nyújtásáról szóló, a Bizottság által meghozott határozat tartalma. Hozzáfűzi, hogy míg a 4253/88 rendelet szerint a szerződő felek szabadon írhatják

elő az alkalmazásra vonatkozó szabályokat, valamint az esetleges sajátosságokat, a 4253/88 rendelet a megállapodást olyan jogi kötőerővel ruházza fel, amelyet a Bizottság bármely határozatának figyelembe kell vennie. Ily módon az e határozatban előírt szabályok alól kivételeket lehet előírni, mivel az az odaítélt társfinanszírozás végrehajtási szabályainak rögzítésére vonatkozik, és mivel azt a globális szubvenció alkalmazásában kiemelkedő szerepet játszó felek dolgozták ki.

66 A Portugál Köztársaság hangsúlyozza, hogy a megállapodás a kulcsfontosságú jogi dokumentum. A megtámadott határozat (36) preambulumbekezdéséből következik, hogy a Bizottság a megállapodásban részt vevő felekre ruházza a SGAIA kifizetéseinek támogathatóságára irányuló döntésre vonatkozóan eltérő határidő meghatározásával kapcsolatos esetleges jogkört.

67 A Portugál Köztársaság szerint a Bizottság nem vette figyelembe a – megállapodás 4. cikkének (2) bekezdése szerint – „legfeljebb a kölcsön első nyolc évére" nyújtható kamattámogatások társfinanszírozása végrehajtásának egyedi jellegét.

68 Az igazgatási szakaszban a Bizottság – a megállapodás 8. cikke (5) bekezdésének megfelelően – kérte a bejelentett kiadások ellenőrzésére irányuló intézkedések elvégzését, köztük a nem esedékes támogatások kiszámítását. A Bizottság azonban a SGAIA-nak a támogathatóság tekintetében előírt határidejének lejártához, azaz 2001. december 31-hez való igazításakor figyelmen kívül hagyta a megállapodás 8. cikkének (5) bekezdésében előírt és az ugyanazon cikk (6) bekezdésében megerősített különös eljárást. Ez az eljárás lehetővé teszi, hogy a nem esedékes kamatokkal kapcsolatos, a SGAIA keretében szükségszerűen kifizetésre kerülő kiadásokat igazolják, következésképpen pedig hogy azokat a támogathatósági határidő lejárta előtt kifizetett kiadásnak tekintsék a 4253/88 rendelet 21. cikke (1) bekezdésének megfelelően.

69 A SGAIA sajátos jellege abból ered, hogy a Caixa által például az utolsó munkanapon (1999. december 31-én) biztosított, jóváhagyott és aláírt kölcsön kamattámogatási társfinanszírozásban részesülhet az említett kölcsön legfeljebb első nyolc évében. A Portugál Köztársaság szerint tehát – tudva azt, hogy a támogathatósági határidő valójában csak a következő két évig fog tartani – olyan mechanizmust kellett találni, amely lehetővé teszi az esetlegesen hátralévő hat év kamattámogatásainak társfinanszírozását. Hozzáfűzi, hogy ha a Bizottság módosítani kívánta volna a megállapodást, úgy a megállapodás 17. cikkének (5) bekezdésében előírt feltételeknek megfelelően kellett volna eljárnia.

70 Válaszában a Portugál Köztársaság hozzáteszi, hogy a szerződések területén a Bizottság rendelkezik az ERFA-ból biztosított támogatás nyújtásának a valós helyzethez igazításához és az egyedi kikötések megállapításához szükséges jogkörökkel. A Bizottság meghozta a támogatás nyújtásáról szóló határozatot, azzal egyidejűleg jóváhagyta a különös eljárást, és – a többi féllel egyetértésben – gyakorolta tárgyalási jogköreit.

71 A Portugál Köztársaság szerint a megállapodás 8. cikkének (5) és (6) bekezdését nem lehet pusztán úgy tekinteni, mint amelyek a jövőbeli kamattámogatások kiszámításának szabályait állapítják meg. Elsősorban ez nem válaszolná meg azt a kérdést, hogy miért ír elő a megállapodás egy ehhez hasonló szabályt. Másodsorban a megállapodás 8. cikkének (5) és (6) bekezdésében előírt szabályok a megállapodás „Kötelezettségvállalások és kifizetések" címet viselő 7. cikkének rendelkezéseiből következnek, amely cikk (2) bekezdése előírja a záró kifizetés iránti végső kérelmen keresztül a SGAIA lezárásakor végrehajtandó eljárásokat és benyújtandó dokumentumokat. Ez a (2) bekezdés kötelezővé teszi a végső igazolást, amelynek tartalmaznia kell többek között a kölcsönök ténylegesen felszabadított összegeivel kapcsolatos kamatok nem esedékes, 2001. december 31-re kiszámított és aktualizált globális kamattámogatásait és a kifizetendő egyenleget. A végleges teljes összeg kiszámításakor csak a Bizottság által kifizetett előlegeket és a kamathátralékot szabad levonni. A Portugál Köztársaság szerint a megállapodás 7. cikkének (2) bekezdése, valamint 8. cikkének (5) és (6) bekezdése arra irányul, hogy az ismertetendő egyenleg kifizetése magában foglalja a még nem esedékes kamatokra járó jövőbeli támogatásokat is.

72 Sértené az állami kiadások végrehajtásának és az állami finanszírozási jognak az elveit, valamint az önkormányzatok javára jogalap nélküli gazdagodást jelentene a Bizottság azon javaslata, hogy a végső kedvezményezettek számára előleg formájában fizessenek az azon kamattámogatásoknak megfelelő összeget, amelyekre a kölcsönszerződések alapján jogosultak. Ez a javaslat elfogadhatatlan lenne, mivel nemzeti hozzájárulást, nem pedig a közösségi költségvetésből származó pénzeszközök kifizetését jelentené. Ez a javaslat valójában nem lenne több puszta fikciónál.

73 A nemzeti hozzájárulás külön számlán való letétbe helyezése a tényleges kifizetés egyszerű tettetése lenne, és nem garantálná, hogy az előrelátható – az esetek többségében azonban távoli – határidőkön belül kifizetendő kiadásokra ténylegesen sor került. Fikcióról volna szó, mivel a nem esedékes kamattámogatásoknak megfelelő, külön számlán letétbe helyezett összeg továbbra is a Portugál Köztársaság és a Caixa rendelkezésére állna.

74 A Portugál Köztársaság szerint lehetetlen volt számára a 2007-ig előírt nemzeti hozzájárulás teljes összege egy összegben való kifizetése. A kiadás teljesítése annak a költségvetésbe való beépítésétől függ. A Portugál Köztársaság nem tudja teljesíteni a kifizetést akkor, ha az ahhoz szükséges költségvetést nem irányozták elő megfelelően. A költségvetést kizárólag éves alapon készítik el. A Portugál Köztársaság nem tehetett mást, mint hogy kötelezettséget vállal arra, hogy költségvetésében éves alapon előirányozza a nem esedékes kamattámogatásokkal kapcsolatos kiadásokat. A Bizottság javaslata arra kötelezte volna a portugál hatóságokat, hogy jogellenesen járjanak el. Márpedig a Portugál Köztársaság szerint a megállapodás az ehhez hasonló helyzetek rendezése tekintetében a portugál jog kiegészítő jellegű alkalmazását írja elő.

75 A Bizottság vitatja a Portugál Köztársaság érvelését.

– A Törvényszék álláspontja

76 Az ügy irataiból kitűnik, hogy a Caixa a SGAIA lezárására vonatkozó végső igazolást a Bizottság részére – a 2003. március 7-i levelével módosított és október 30-i levelében megismételt – 2002. július 30-i levelében küldte meg (lásd a fenti 26–29. pontot). Ez az igazolás tartalmazta a SGAIA záró kifizetése iránti kérelmet, valamint a költségek végső igazolását, amelyben szerepeltek többek között a kedvezményezettek számára 2001. december 31-ig ténylegesen kifizetett globális támogatások és a SGAIA keretében biztosított kölcsönök ténylegesen felszabadított összegeivel kapcsolatos kamatok nem esedékes, 2001. december 31-re kiszámított és aktualizált globális kamattámogatásai.

77 A megtámadott határozatban a Bizottság jelezte, hogy az ERFA-ból nyújtott pénzügyi támogatás csak a 2001. december 31-ig – a támogatás nyújtásáról szóló határozat 5. cikke alapján a SGAIA keretében teljesített kifizetésekre vonatkozó határidő lejártáig – kifizetett kiadásokra szerezhető meg. Ennélfogva – a 2001. december 31. után kifizetendő kamattámogatások összegeinek a közösségi finanszírozásból való kizárásával – csökkentette az ERFA-ból a SGAIA-ra nyújtott pénzügyi támogatást. A Bizottság e tekintetben elsősorban a 4253/88 rendelet 21. cikkének (1) bekezdéséből indult ki, és azzal érvelt, hogy ezek a kamattámogatások a kiadásoknak a támogatás nyújtásáról szóló határozat 5. cikkében előírt, Bizottság általi elszámolására vonatkozó határidő időpontjában nem minősülnek ténylegesen felmerült kiadásoknak.

78 A Portugál Köztársaság elsősorban a megállapodásból kiindulva vitatja ezt az álláspontot. Lényegében azzal érvel, hogy a megállapodásban olyan különös eljárás szerepel, amely lehetővé teszi a 2001. december 31. után kifizetendő kamattámogatások beszámítását is.

79 Azt kell tehát megvizsgálni, hogy a jelen ügyben alkalmazandó jogszabályok, illetve a megállapodás alapján az ERFA-ból nyújtott pénzügyi támogatásba bele kellett-e számítani a 2001. december 31. után kifizetendő kamattámogatásokat is.

80 Elöljáróban a szóban forgó rendelkezéseknek a jogszerűség elve értelmében tiszteletben tartandó hierarchiáját illetően meg kell állapítani, hogy az érintett közösségi rendeletek elsőbbséget élveznek a Bizottság határozataival és a megállapodással szemben. A megállapodás preambuluma e tekintetben pontosítja, hogy azt a 2052/88 és a 4253/88 rendeletnek megfelelően meghozott, a támogatás nyújtásáról szóló határozat alapján kötötték. A támogatás nyújtásáról szóló határozat 7. cikke emellett akként rendelkezik, hogy a SGAIA-t a közösségi jog rendelkezéseinek megfelelően kell végrehajtani. Rá kell mutatni, hogy a támogatás nyújtásáról szóló határozat a Bizottság és a Portugál Köztársaság között a SGAIA végrehajtását illetően meglévő jogviszonyt szabályozza, míg a Bizottság és a Caixa között megkötött, a támogatás nyújtásáról szóló határozathoz mellékletként csatolt megállapodás 1. cikkének (1) bekezdése a SGAIA nyújtásának és felhasználásának feltételeit rögzíti a 4254/88 rendelet 6. cikkének (2) bekezdése alapján.

81 A fentiekből következik, hogy a Bizottság és – a Portugál Köztársasággal egyetértésben – közvetítőként a Caixa között megkötött megállapodás nem értelmezhető úgy, mint amely ellentétes a SGAIA-ra irányadó közösségi szabályokkal. A megállapodás ugyanakkor képezhet olyan tényezőt, amely – az említett szabályok jelen ügyre való alkalmazása során – lehetővé teszi azok értelmezését.

82 Ami először is a 2001. december 31. után kifizetendő kamattámogatások kizárása tekintetében a Bizottság által elsősorban hivatkozott rendelkezést, a 4253/88 rendelet 21. cikkének (1) bekezdését illeti, annak szövege egyértelműen kimondja, hogy a pénzügyi támogatás kifizetése kizárólag a ténylegesen felmerült kiadásokra vonatkozhat. E tekintetben rá kell mutatni, hogy a valamely globális szubvenció keretében a „ténylegesen felmerült kiadások" fogalma meghatározható a strukturális alapok

közösségi keretében megtalálható különös rendelkezéseken keresztül (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-176/06. sz., Sviluppo Italia Basilicata kontra Bizottság ügyben 2008. július 8-án hozott ítéletének [az EBHT-ban nem tették közzé] 9–12., 51., valamint 52. pontját). Azt kell tehát megvizsgálni, hogy a szóban forgó kamattámogatások rendszerében melyek azok a különös feltételek, amelyeknek teljesülniük kell ahhoz, hogy a kamattámogatások ténylegesen felmerült kiadásoknak minősüljenek.

83 E tekintetben meg kell állapítani, hogy az ehhez hasonló rendszer keretében a közvetítő előnyös feltételek mellett nyújt kölcsönt a végső kedvezményezettnek. A kamattámogatást a piaci kamatok és a végső kedvezményezettek által ténylegesen kifizetett kamatok közötti különbözet képezi. A kamattámogatások tehát ténylegesen akkor merülnek fel, amikor a kamatok kifizetése esedékessé válik, ami akár több évig is eltarthat. Így a kamattámogatások követik a kamatoknak a kölcsönök időtartama alatt a végső kedvezményezettek általi kifizetését. A kamattámogatásokkal kapcsolatban ténylegesen felmerült kiadások tehát még nem léteznek a kölcsönszerződések megkötésekor. Annak megkötésekor mindössze a kölcsönszerződés szerződő felei közötti kötelezettségek állnak fenn, amelyeket meg kell különböztetni az e kötelezettségek teljesítése céljából ténylegesen felmerült kiadásoktól. Következésképpen – önmagában a 4253/88 rendelet 21. cikkének (1) bekezdése szempontjából – a kamattámogatások ténylegesen felmerült kiadásoknak tekinthetők az azokkal kapcsolatos kamatrészletek kifizetésének időpontjában.

84 Másodszor, ami a támogatás nyújtásáról szóló határozatot illeti, a határozat 5. cikkének első mondata azt írja elő, hogy a közösségi támogatás a SGAIA hatálya alá tartozó, a tagállamban kötelező erejű jogi rendelkezések tárgyát képező olyan műveletekkel kapcsolatos kiadásokra vonatkozik, amelyek vonatkozásában a szükséges pénzeszközöket legkésőbb 1999. december 31-ig kifejezetten engedélyezték. A

második mondatban az szerepel, hogy az említett fellépésekkel kapcsolatos kiadások elszámolásának határideje 2001. december 31.

85 A támogatás nyújtásáról szóló határozat 5. cikke tehát különbséget tesz a tagállamban kötelező erejű jogi rendelkezések, a pénzeszközök engedélyezése és a kiadások elszámolása között.

86 A kötelező erejű jogi rendelkezéseket illetően nem vitatott, hogy azok a Caixa és a végső kedvezményezettek között megkötött kölcsönszerződéseknek felelnek meg. Ami a pénzeszközök engedélyezését illeti, nem vitatott, hogy a Bizottság által a kölcsönszerződések tekintetében előírt engedélyezésről van szó.

87 Végül pedig az említett fellépésekkel kapcsolatos kiadások elszámolását illetően meg kell állapítani, hogy a támogatás nyújtásáról szóló határozat 5. cikkének első mondata a Bizottság által 1999. december 31-ig engedélyezett kölcsönszerződéseket határozza meg a közösségi támogatás tárgyaiként. E cikk második mondatában meg kellett tehát határozni az említett kölcsönszerződésekből eredő kiadások elszámolásának határidejét. E tekintetben rá kell mutatni, hogy az „elszámolás" kifejezés nem csupán az érintett kiadásokkal kapcsolatos tényleges kötelezettségvállalást jelenti. Ez a kötelezettség ugyanis már a kölcsönszerződésekből is ered, amelyeket 1999. december 31-ig engedélyezni kellett, és amelyeket a támogatás nyújtásáról szóló határozat 5. cikkének első mondata említ. A kiadások elszámolása tehát nem a kölcsönszerződésekből eredő kötelezettségre, hanem az e szerződésekből eredően ténylegesen felmerült kiadásokra vonatkozik. Tehát a kamatrészletek végső kedvezményezettek általi kifizetésének időpontjában ténylegesen felmerült kamattámogatásokról van szó. Következésképpen a támogatás nyújtásáról szóló határozat 5. cikkének második mondata a Bizottság által engedélyezett kölcsönszerződésekből eredő kamattámogatásokkal kapcsolatban ténylegesen felmerült kiadások határidejének lejártát 2001. december 31-ben rögzíti.

88 Következésképpen – a megállapodás vizsgálatára is figyelemmel, továbbá kizárólag a 4253/88 rendelet 21. cikke (1) bekezdésének és a támogatás nyújtásáról szóló határozat 5. cikkének rendelkezései alapján – nem tűnik úgy, hogy a 2001. december 31. után kifizetendő kamattámogatások ténylegesen felmerült kiadásoknak minősülhetnének.

89 Harmadszor – ami a megállapodást illeti –, meg kell vizsgálni, hogy annak a szóban forgó jogszabályok és a támogatás nyújtásáról szóló határozat keretében történő alkalmazása – a Portugál Köztársaság érvelésének megfelelően – a 2001. december 31. után kifizetendő kamattámogatások beszámítását is lehetővé teszi-e.

90 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a megállapodás 4. cikkének (2) bekezdése és 8. cikkének (1) bekezdése azt írta elő, hogy az ERFA által társfinanszírozott kamattámogatások legfeljebb nyolc évig tartó időszakra nyújthatók. Ezzel összefüggésben rá kell mutatni, hogy a támogatás nyújtásáról szóló határozat 1. cikkének (1) bekezdése szerint – amelyet a megállapodás 1. cikkének (1) bekezdése átvesz – a SGAIA-t az 1994. január 1-je és 1999. december 31. közötti időszakra biztosították. Ezen túlmenően a támogatás nyújtásáról szóló határozat 5. cikkének első mondatából, valamint a megállapodás 1. cikke (2) bekezdésének első mondatából kitűnik, hogy a Caixa és a végső kedvezményezettek közötti, a megállapodás hatálya alá tartozó kölcsönszerződéseket a Bizottság 1999. december 31-ig engedélyezhette. Következésképpen ezeket a kölcsönszerződéseket 2007. december 31-ig tartó futamidő mellett 1999. december 31-ig lehetett megkötni. Mivel a támogatás nyújtásáról szóló határozat 5. cikkének második mondata értelmében a kiadások elszámolásának határideje 2001. december 31. – azaz az első kölcsönszerződés esetleges megkötése utáni nyolc év – volt, valószínű, hogy számos, 1999. december 31-ig engedélyezett kölcsönszerződés futamideje még 2001. december 31. után is tartott.

91 Azt is meg kell állapítani, hogy a megállapodás 7. cikkének (2) bekezdése értelmében a Caixa által a Bizottság részére benyújtandó, 2001. december 31-ére bejelentett végső igazolásnak magában kellett foglalnia a záró kifizetés iránti kérelmet és a

megállapodás 8. cikkének (5) bekezdése szerint kiszámított költségekre – azaz a jelen esetben a kedvezményezettek számára 2001. december 31-ig ténylegesen kifizetett kamattámogatásokra, valamint a ténylegesen felszabadított kölcsönök összegéhez kapcsolódó kamatokra vonatkozó, 2001. december 31-ig kiszámított és aktualizált, majdan lejáró kamattámogatásokra – vonatkozó végső igazolást.

92 A megállapodás 8. cikke (5) bekezdésének negyedik albekezdése pontosítja, hogy a 2001. december 31-i értéknapon – a kifizetés határideje lejártának napján – a Caixának minden egyes kölcsön tekintetében el kellett végeznie az ERFA-ból nyújtott kamattámogatások maradványai egyenlege összegének végső kiszámítását, azt aktualizálnia kellett, át kellett váltania és a külön számlán letétbe kellett helyeznie. E bekezdés hatodik albekezdése értelmében a külön számláról ekként teljesített megterhelések ténylegesen megvalósult, és az ERFA-ból nyújtott támogatás keretében kifizetett kiadásokként igazolhatók a Bizottság felé.

93 A megállapodás 8. cikkének (6) bekezdése értelmében 2001. december 31-ig a Bizottság felé kizárólag azok a kamattámogatások igazolhatók ténylegesen megvalósult, újabb előleg és záróegyenleg-költség nyújtását lehetővé tévő kiadásokként, amelyeket a kedvezményezettek a kamatok kifizetésének időpontjában ténylegesen megkaptak. A 2001. december 31-ét követő félév során a jövőbeli kamattámogatások hátralékait is ki kellett számítani, aktualizálni kellett, és azokat kifizetésekként lehetett igazolni a SGAIA Bizottság általi lezárása és kiegyenlítése céljából. Az ERFA-ból nyújtott kamattámogatásokkal ily módon a külön számlát kellett megterhelni.

94 Meg kell tehát állapítani, hogy a megállapodás 8. cikke (5) és (6) bekezdésének rendelkezései olyan különös rendszert írtak elő, amely alapján a 2001. december 31. után kifizetendő kamattámogatások főszabály szerint a SGAIA keretében szintén támogathatók. E rendelkezések egyrészt magukban foglalták azokat a kamattámogatásokat, amelyeket a végső kedvezményezettek 2001. december 31-ig ténylegesen megkaptak, másrészt pedig a 2001. december 31. után kifizetendő támogatásokat, amelyeket 2002. június 30-ig kellett kiszámítani és aktualizálni. A két tételt szintén tartalmaznia kellett

annak a végső igazolásnak, amelyet a Caixának 2002. június 30-ig kellett benyújtania a Bizottság részére, továbbá azokkal a különleges számlát meg kellett terhelni.

95 Márpedig a 4253/88 rendelet 21. cikke (1) bekezdésének, valamint a támogatás nyújtásáról szóló határozat 5. cikkének rendelkezéseire tekintettel, a jelen ügyben a Caixa és a Portugál Köztársaság által az e különleges rendszer alapján megtett intézkedések nem voltak elegendőek ahhoz, hogy teljesüljenek az e rendelkezésekben előírt feltételek, ily módon a 2001. december 31. után kifizetendő kamattámogatások nem képezhettek az ebben az időpontban ténylegesen felmerült kiadásokat.

96 A jelen ügyben ugyanis nem vitatott, hogy a 2001. december 31. után kifizetendő kamattámogatásokat 2002. június 30-ig számították ki és aktualizálták. Ezek a Bizottsághoz benyújtott végső igazolásban is szerepeltek. E kamattámogatások azonban nem képezték a 4253/88 rendelet 21. cikkének (1) bekezdésében és a támogatás nyújtásáról szóló határozat 5. cikkében előírt feltételeknek való megfelelés céljából a Caixa vagy a Portugál Köztársaság által 2001. december 31-ig hozott egyéb intézkedés tárgyát, amint azt a Caixa a tárgyaláson elismerte. E kamattámogatásokkal többek között nem terhelték meg a külön számlát.

97 Következésképpen a Portugál Köztársaság a 2001. december 31. után kifizetendő kamattámogatásokat lényegében a SGAIA keretében támogatható kiadásoknak tekintette pusztán a Caixa és a végső kedvezményezettek között megkötött kölcsönszerződésekből eredő pénzügyi kötelezettségek fennállása miatt.

98 Márpedig – amint az a 4253/88 rendelet 21. cikke (1) bekezdésének vizsgálatával összefüggésben megállapításra került – a „ténylegesen felmerült kiadások” kifejezés

követelményeinek való megfelelés érdekében nem elegendő a Caixa és a végső kedvezményezettek között megkötött kölcsönszerződésekből eredő pénzügyi kötelezettségek puszta megléte ahhoz, hogy a 2001. december 31. után kifizetendő kamattámogatásokat ténylegesen felmerült kiadásoknak lehessen tekinteni (lásd a fenti 82. pontot). Ugyanígy a támogatás nyújtásáról szóló határozat 5. cikkének vizsgálatából kitűnik, hogy a kiadások elszámolása nem vonatkozik a Caixának a végső kedvezményezettek felé fennálló, a kölcsönszerződésekből eredő kötelezettségére (lásd a fenti 87. pontot).

99 E tekintetben rá kell mutatni, hogy a megállapodás 8. cikke (5) bekezdésének első albekezdéséből is kitűnik, hogy a kölcsönszerződésekből eredő pénzügyi kötelezettségek puszta megléte nem szolgál elegendő alapként ahhoz, hogy a kamattámogatásokat ténylegesen felmerült kiadásoknak lehessen minősíteni. Ez a rendelkezés ugyanis mindössze annak kijelentésére szorítkozik, hogy a Caixának a kölcsönszerződés teljesítésekor el kell végeznie a nyújtandó kamattámogatások aggregált összegének indikatív ideiglenes kiszámítását, amelyekkel semmi esetre sem lehetett korábban megterhelni a külön számlát, és amelyek nem is minősíthetők ténylegesen felmerült kiadásoknak. Következésképpen a megállapodás felei egyetértettek abban, hogy pusztán a kamattámogatásokkal kapcsolatos, a kölcsönszerződés teljesítésekor már meglévő pénzügyi kötelezettségek nem tehetik lehetővé, hogy ezeket a majdan lejáró támogatásokat ténylegesen felmerült kiadásoknak lehessen tekinteni.

100 A megállapodás 8. cikke (5) bekezdésének hatodik albekezdése alátámasztja a fenti 98. és 99. pontban megállapítottakat, amennyiben azt írja elő, hogy a külön számláról elvégzett átutalásoknak – többek között – minden esetleges számlamozgást meghatározó közleményt kell tartalmazniuk. Ez a rendelkezés tehát azt hangsúlyozza, hogy a külön számláról elvégzett átutalásoknak az azokat igazoló számlamozgásokon kell alapulniuk. Következésképpen a külön számla 2001. december 31. után kifizetendő – és az eddig az időpontig nem teljesített – kamattámogatásokkal való megterhelésének azonban az eddig az időpontig bekövetkezett számlamozgáson kellett alapulnia. A kölcsönszerződésekből eredő pénzügyi kötelezettségek puszta megléte tehát nem igazolhatja az ehhez hasonló megterhelést.

101 Ezen túlmenően nem ellentétes a megállapodás 8. cikkének (6) bekezdésével az a következtetés, miszerint a 2001. december 31. után kifizetendő kamattámogatások kiszámítása, aktualizálása és azoknak a végső igazolásba való beszámítása nem elegendő ahhoz, hogy azokat ténylegesen felmerült kiadásoknak lehessen tekinteni. Ebből a rendelkezésből ugyanis nem következik, hogy a 2001. december 31. után kifizetendő kamattámogatásokat szükségszerűen kifizetéseknek fogják tekinteni. E rendelkezés értelmében viszont e kamattámogatások kifizetésként igazolhatók, ami nem zárja ki az egyéb előfeltételek követelményét. Ez a rendelkezés azt is kimondja, hogy ezekkel a kamattámogatásokkal a külön számlát kell megterhelni, ami – a megállapodás 8. cikke (5) bekezdésének ötödik albekezdése értelmében – az e számláról elvégzett átutalásokat igazoló számlamozgásokat tett szükségessé (lásd a fenti 100. pontot).

102 E tekintetben ezenfelül meg kell állapítani, hogy a megállapodás – 1. cikkének (2) bekezdése értelmében – mindössze 1999. december 31-ig van hatályban a kölcsönszerződések tekintetében, valamint hogy a kölcsönök kifizetését, felszabadítását, illetve költségeit 2001. december 31-ig lehetett teljesíteni. Nehezen lehetne úgy tekinteni, hogy a támogatások nyújtásával kapcsolatos szabályok meghatározása vonatkozásában a közösségi támogatás 2007. december 31-ig, azaz jóval a Bizottság és a Caixa között a Portugál Köztársasággal egyetértésben megkötött megállapodás lejárta utánig és az után nyitva marad, hogy a Caixa benyújtotta kiadásainak elszámolását (lásd ebben az értelemben a fenti 82. pontban hivatkozott Sviluppo Italia Basilicata kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 49. pontját).

103 A megállapodásból inkább az tűnik ki, hogy az csupán kivételes jelleggel szabályozza a lejártát és a SGAIA lezárását követően felmerülő eseteket. A megállapodás ugyanis meghatározza a Caixa olyan esetekben meglévő – a megállapodás 8. cikke (5) bekezdésének hetedik albekezdése szerinti – kötelezettségét, hogy amikor a terhelés tárgyát képező és igazolt kamattámogatást a kedvezményezett valamilyen okból kifolyólag nem használja fel, akkor a Caixa köteles a külön számlán azt jóváírni és a Bizottságnak visszatéríteni „még akkor is, ha a jelen megállapodás már lejárt, a [SGAIA] záró egyenlegét kifizették és azt lezárták”.

104 A Bizottság szerint a megtámadott határozat (18) preambulumbekezdésében meghatározott alternatív eljárások lehetővé tették a 2001. december 31. után kifizetendő kamattámogatások elszámolását, azaz akár a nem esedékes, kiszámított és aktualizált, 2001. december 31. után kifizetendő kamattámogatások összegének külön bankszámlán való letétbe helyezését, akár a jövőben kifizetendő, támogatott kamatoknak megfelelő összeg végső kedvezményezettek részére való kifizetését.

105 E tekintetben rá kell mutatni, hogy a Törvényszéknek nem kell állást foglalnia az alternatív eljárások elegendő jellegéről, mivel a fentiekből kitűnik, hogy a Portugál Köztársaság és a Caixa által megtett intézkedések nem voltak elegendőek ahhoz, hogy teljesüljenek a 4253/88 rendelet 21. cikke (1) bekezdésében, valamint a támogatás nyújtásáról szóló határozat 5. cikkében előírt feltételek.

106 Végül rá kell mutatni, hogy nincs hatással a megtámadott határozat jogszerűségére az, hogy a Bizottság elmulasztotta jelezni a megtámadott határozatban megállapított szabálytalanságokat a támogatás végrehajtásakor – feltéve, hogy a szabálytalanságokat addigra feltárta –, még akkor sem, ha a Bizottságnak – a 4253/88 rendelettel létrehozott rendszer alapjául szolgáló partnerségre tekintettel – az illetékes hatóságokat a szabálytalanságok észlelésekor tájékoztatnia kellett volna (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-414/08. P. sz., Sviluppo Italia Basilicata kontra Bizottság ügyben 2010. március 25-én hozott ítéletének [EBHT 2010., I-2559. o.] 102. és 103. pontját).

107 A fentiekre tekintettel e jogalap első részét el kell utasítani.

A megállapodás választottbírósági kikötésére vonatkozó második részről

– A felek érvei

108 A Portugál Köztársaság hangsúlyozza, hogy a megállapodásban szereplő választottbírósági kikötést – amelynek értelmében az EK 238. cikknek megfelelően a Bírósághoz kell fordulni – a Bizottságnak kellett volna alkalmaznia akkor, amikor az kifogásolta a Caixával szemben, hogy a megállapodás teljesítésével kapcsolatban szabálytalanságokat követett el.

109 A válaszban a Portugál Köztársaság hozzáteszi, hogy nem fogadható el az az állítás, miszerint nem aláíró fele a megállapodásnak, mivel a partnerség keretében a tagállammal egyetértésben hagyták jóvá a megállapodás kikötéseit.

110 A megállapított kikötések értelmezésével kapcsolatos jogvitát eredményez az, hogy a Bizottság a megállapodással kapcsolatos kötelezettségszegésre való hivatkozás nélkül zárta ki a nem esedékes kamatokra vonatkozó tényleges kiadásokat.

111 A Bizottság vitatja a Portugál Köztársaság érvelését.

– A Törvényszék álláspontja

112 Rá kell mutatni, hogy a Portugál Köztársaság kereseti kérelmei a Caixa és a Bizottság között a Portugál Köztársasággal egyetértésben megkötött megállapodás 18. cikkében előírt választottbírósági kikötésen alapulnak.

113 E cikk második mondata rögzíti, hogy a megállapodás felei vállalják, hogy a megállapodás érvényességével, értelmezésével vagy teljesítésével kapcsolatban közöttük felmerő bármely panasszal vagy jogvitával az EK 238. cikknek megfelelően a közösségi bírósághoz fordulnak (lásd a fenti 25. pontot).

114 Először is meg kell jegyezni, hogy e kikötés szövegéből következik, hogy az annak hatálya alá tartozó valamely panasznak vagy jogvitának a Caixa és a Bizottság között kell fennállnia, mivel ezek a megállapodás felei. Tekintettel arra, hogy a Portugál Köztársaság nem fele a megállapodásnak, nem hivatkozhat arra, hogy a Bizottság – a választottbírósági kikötésnek megfelelően – nem fordult a közösségi bírósághoz.

115 Ezen túlmenően a jelen jogvita nem tartozik a választottbírósági kikötés hatálya alá. Amint az a 4253/88 rendelet 20. cikkének (1) bekezdéséből és 21. cikkének (1) bekezdéséből kitűnik, a pénzügyi támogatások kifizetésére az érintett fellépés jóváhagyásáról szóló határozat alapján megtett költségvetési kötezelezettségvállalásoknak megfelelően kerül sor. Mivel a szóban forgó támogatás összege a támogatás nyújtásáról szóló határozatból következik, meg kell állapítani, hogy – a 4254/88 rendelet 6. cikke (2) bekezdésének megfelelően – a támogatás felhasználása bizonyos szabályainak megállapítására irányuló megállapodás nem róhat pénzügyi kötelezettséget a Közösségre (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-65/04. sz., Nuova Gela Sviluppo

kontra Bizottság ügyben 2007. június 27-én hozott ítéletének [az EBHT-ban nem tették közzé] 104. és 105. pontját).

116 A fentiekre tekintettel e jogalap második részét, következésképpen a második jogalap egészét, valamint a keresetet teljes egészében el kell utasítani.

A költségekről

117 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján a Törvényszék a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Mivel a Portugál Köztársaság pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a saját és a Bizottság költségeinek viselésére.

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (nyolcadik tanács)

a következőképpen határozott:

1) A keresetet elutasítja.

2) A Törvényszék a Portugál Köztársaságot kötelezi a saját, valamint az Európai Bizottság költségeinek viselésére.

Martins Ribeiro Papasavvas Dittrich

Kihirdetve Luxembourgban, a 2011. március 3-i nyilvános ülésen.

Aláírások